

KINH ĐẠI BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 70

Phẩm 18: VÔ SỞ ĐẮC (10)

Xá-lợi Tử, bản tánh của năm loại mắt là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là năm loại mắt.

Xá-lợi Tử, bản tánh của sáu phép thần thông là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là sáu phép thần thông.

Xá-lợi Tử, bản tánh nơi mười lực của Phật là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là mười lực của Phật.

Xá-lợi Tử, bản tánh của bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Xá-lợi Tử, bản tánh của trí Nhất thiết là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là trí Nhất thiết.

Xá-lợi Tử, bản tánh của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng.

Xá-lợi Tử, bản tánh của pháp không quên mất là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là pháp không quên mất.

Xá-lợi Tử, bản tánh của tánh luôn luôn xả là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là tánh luôn luôn xả.

Xá-lợi Tử, bản tánh của tất cả pháp môn Đà-la-ni là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là tất cả pháp môn Đà-la-ni.

Xá-lợi Tử, bản tánh của tất cả pháp môn Tam-ma-địa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là tất cả pháp môn Tam-ma-địa.

Xá-lợi Tử, bản tánh của bậc Cực hỷ là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên

nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là bậc Cực hỷ.

Xá-lợi Tử, bản tánh của bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là bậc Ly cấu cho đến bậc Pháp vân.

Xá-lợi Tử, bản tánh của bậc phàm phu là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là bậc phàm phu.

Xá-lợi Tử, bản tánh của bậc Chứng tánh, bậc Đệ bát, bậc Cụ kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc giác, bậc Bồ-tát, bậc Như Lai là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là bậc Chứng tánh cho đến bậc Như Lai.

Xá-lợi Tử, bản tánh của Thanh văn thừa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là Thanh văn thừa.

Xá-lợi Tử, bản tánh của Độc giác thừa, Đại thừa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sinh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên cố này, nên nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng thể gọi là Độc giác thừa, Đại thừa.

Xá-lợi Tử, do duyên cố này nên tôi nói, nếu là rốt ráo chẳng sinh, thì chẳng gọi là sắc..., vì pháp là không, không sinh, vượt mọi ngôn thuyết.

Cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời Xá-lợi Tử:

–Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên cố gì mà nói “Tôi đâu có thể dùng Bát-nhã ba-la-mật-đa rốt ráo chẳng sinh, để chỉ dạy trao truyền cho các Đại Bồ-tát rốt ráo chẳng sinh?”

Xá-lợi Tử, rốt ráo chẳng sinh tức là Bát-nhã ba-la-mật-đa; Bát-nhã ba-la-mật-đa tức là rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì rốt ráo chẳng sinh cùng với Bát-nhã ba-la-mật-đa không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, rốt ráo chẳng sinh tức là Đại Bồ-tát; Đại Bồ-tát tức là rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, do duyên cố này, nên tôi nói: Tôi đâu có thể dùng Bát-nhã ba-la-mật-đa rốt ráo chẳng sinh, để chỉ dạy trao truyền cho các Đại Bồ-tát rốt ráo chẳng sinh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời Xá-lợi Tử:

–Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên cố gì mà nói “Lìa rốt ráo chẳng sinh thì cũng không có Đại Bồ-tát nào có thể tu hành quả vị Giác ngộ cao tột?”

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng thấy Bát-nhã ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sinh, cũng chẳng thấy Đại Bồ-tát khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì hoặc Bát-nhã ba-la-mật-đa, hoặc Đại Bồ-tát cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy sắc khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy thọ, tưởng, hành, thức khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì sắc cho đến thức cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy nhãn

xứ khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy nhĩ, tử, thiệt, thân, ý xứ khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì nhĩ xứ cho đến ý xứ cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy sắc xứ khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì sắc xứ cho đến pháp xứ cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy nhãn giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì nhãn giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy nhĩ giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì nhĩ giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy tử giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy hương giới, tử thức giới và tử xúc cùng các thọ do tử xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì tử giới cho đến các thọ do tử xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy thiệt giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì thiệt giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy thân giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì thân giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy ý giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì ý giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sinh ra cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy địa giới khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy thủy, hỏa, phong, không, thức giới khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì địa giới cho đến thức giới cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy Thánh đế khổ khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy Thánh đế tập, diệt, đạo khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì Thánh đế khổ cho đến Thánh đế đạo cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy vô minh khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sinh, lão tử, sầu bi khổ ưu não khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì vô minh cho đến lão tử, sầu bi khổ ưu não cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy pháp không bên trong khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy pháp không bên ngoài, pháp không cả trong ngoài, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đối khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không nơi tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì pháp không bên trong cho đến pháp không không tánh tự tánh cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy Bồ thí ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì Bồ thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy bốn Tĩnh lự khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì bốn Tĩnh lự, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy tám Giải thoát khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì tám Giải thoát cho đến mười Biến xứ cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy bốn Niệm trụ khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi Đăng giác, tám chi Thánh đạo khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì bốn Niệm trụ cho đến tám chi Thánh đạo cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy pháp môn giải thoát Không khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì pháp môn giải thoát Không, pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy năm loại mắt khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy sáu phép thần thông khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì năm loại mắt, sáu phép thần thông cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy mười lực của Phật khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy trí Nhất thiết khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy tất cả pháp môn Đà-la-ni khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy tất cả pháp môn Tam-ma-địa khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì tất cả pháp môn Tam-ma-địa cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy bậc Cực hỷ khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì bậc Cực hỷ cho đến bậc Pháp vân cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy bậc phàm phu khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy bậc Chứng tánh, bậc Đệ bát, bậc Cụ kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc giác, bậc Bồ-tát, bậc Như Lai khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì bậc phàm phu cho đến bậc Như Lai cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng chẳng thấy Thanh văn thừa khác với rốt ráo chẳng sinh; cũng chẳng thấy Độc giác thừa, Đại thừa khác với rốt ráo chẳng sinh. Vì sao? Vì Thanh văn thừa, Độc giác thừa, Đại thừa cùng với rốt ráo chẳng sinh là không hai, không hai phần.

Xá-lợi Tử, do duyên cơ này nên tôi nói là rốt ráo chẳng sinh không có Bồ-tát nào có thể tu hành quả vị Giác ngộ cao tột.

Cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời Xá-lợi Tử:

–Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên cơ gì mà nói là nếu Đại Bồ-tát nghe nói như vậy mà tâm chẳng kinh hoàng, chẳng hãi hùng, chẳng sợ sệt, chẳng chìm, chẳng đắm, cũng chẳng lo buồn, hối tiếc thì nên biết đó là Đại Bồ-tát có khả năng tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa?

Xá-lợi Tử, các Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng thấy các pháp có bản thể, có công dụng, mà thấy tất cả pháp như sự huyễn, như cảnh mộng, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng sáng, như hoa đốm hư không, như bóng nước, như ảo thành, như trò biến hóa, đều chẳng phải thật có. Nghe nói bản tánh của các pháp đều là không, trong lòng hết mực hoan hỷ.

Xá-lợi Tử, do duyên cơ này, nên tôi nói là nếu Đại Bồ-tát nghe nói như vậy mà tâm chẳng kinh hoàng, chẳng hãi hùng, chẳng sợ sệt, chẳng chìm, chẳng đắm, cũng chẳng lo buồn, hối tiếc, thì nên biết đó là Đại Bồ-tát có khả năng tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.